

Asia: VN/27452/2020

Viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien kokemukset julkisuuslain toimivuuteen ja julkisuusperiaatteen toteuttamiseen liittyen

Lausunnonantajan lausunto

1. Toteutuuko julkisuusperiaate asianmukaisella tavalla? Jos ei, niin mitkä ovat nähdäksenne toteutumisen keskeisimmät esteet?

Näkemyksemme mukaan julkisuusperiaate toteutuu asianmukaisella tavalla.

Julkisuuslain soveltaminen rajautuu käytännössä eläkeyhtiöissä erityislainsäädännöllä, joka koskee työeläkevakuuttamista. Tiedot ovat luonteltaan pääosin henkilötietoja, jotka ovat salassapidettäviä tai kuuluvat jopa erityisiin henkilötietoryhmiin. Asianosaisjulkisuutta noudatetaan.

Työeläkeyhtiöitä valvoo Finanssivalvonta, jolla on laaja tiedonsaantioikeus. Lisäksi eläkeyhtiöt julkistavat laajalti taloudellisia ja muita tietojaan.

Yksityiskohtana voi mainita, että hallintolain edellyttämä keskimääräinen keskeisten asiaryhmien käsittelyaika julkaistaan ulkoisilla verkkosivuilla (HL 23 a§).

Myös Eläketurvakeskus tuottaa laajalti alan tutkimus- ja tilastotietoa markkinoille.

2. Liittyykö julkisuuslain säännösten käytännön toimivuuteen (esim. asiakirjan käsite, asiakirjan julkiseksi tulemisen ajankohta) haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Asiakirjan käsite on melko toimiva säädösten iästä huolimatta. Jatkossa säädöstekstissä tulisi huomioida teknisen kehityksen vauhti eikä sitoa käsitteitä toteutustapaan vaan itse asiaan.

3. Oletteko havainneet julkisuuslain yksittäisissä säännöksissä tai rakenteessa epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta, jotka vaikeuttavat olennaisesti säännösten soveltamista? Nimetkää ongelmia aiheuttavat lainkohdat ja kuvatkaa havaintoa tarkemmin.

Emme ole.

4. Ovatko digitalisaatio, muuttuneet tiedonkäsittelytavat tai muut muutoksettoimintaympäristössä aiheuttaneet haasteita julkisuuslain soveltamisessa tai julkisuusperiaatteen toteutumisessa? Jos ovat, niin kuvatkaa näitä muutoksia ja sitä, miten ne vaikuttavat lain soveltamiseen?

Emme ole tällaisia nykytilanteessa havainneet. Tekniikan kehitys luonnollisesti voi jatkossa aiheuttaa haasteita mahdollisten suorien teknisten käyttöyhteyksien vaatimusten osalta.

5. Liittyykö julkisuuslain ja henkilötietojen suoja koskevien sekä niitä yhteensovittavien (Julkl 16.3 §) säännösten tulkittamiseen mielestänne haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa kokemaanne epäselvyyttä tai epäkohtaa mahdollisimman tarkasti.

Mielestämme ei liity. Tulkinta on yksiselitteinen henkilötietojen osalta. Ne ovat salassapidettäviä työeläke-toiminnassa. Asianosaisjulkisuus toteutuu arkipäiväisessä toiminnassamme.

6. Oletteko havainneet tiedon pyytäjien oikeusturvaan tai noudatettavaan menettelysäännöksiin liittyviä epäkohtia? Kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Emme ole havainneet epäkohtia.

7. Minkälaisia toimia organisaationne jokapäiväisessä työssä on tehty julkisuusperiaatteen tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi?

Julkisuusperiaatetta toteutetaan jokapäiväisessä työssä erityissääntely huomioiden. Tietosuojasääntelyn ja tiedonhallintalain mukaiset toimintamallit on toteutettu prosesseihin ja koulutettu henkilöstölle, sekä kehitetty tietojärjestelmiä niiden mukaan. Ohjeistuksen ja koulutuksen lisäksi asia varmistetaan mm. tietyin teknisin järjestelyin.

8. Koetteko, että julkisuusperiaatteen toteuttaminen ja julkisuuslain toimeenpano on resursoitu organisaatiossanne riittävällä tavalla? Onko organisaatiossanne riittävä ja ajantasainen osaaminen lain soveltamisesta?

Kyllä on.

9. Mitkä ovat julkisuuslain kiireisimmät muutostarpeet? Mainitkaa enintään kolme tärkeintä.

Työeläkeyhtiön näkökulmasta ei ole kiireellisiä muutostarpeita.

10. Muut mahdolliset kommentit ja toiveet, joita haluatte välittää työryhmälle julkisuuslain ajantasaistamistyössä huomioon otettavaksi.

Työeläkeyhtiöt eivät ole julkisyhteisöjä, vaan keskenään kilpailevia yksityisiä yhtiöitä. Julkisen vallan käytön osalta julkisuuslakia noudatetaan, joskin tiedot ovat luonteeltaan pitkälti salassapidettäviä. Finanssivalvonta hoitaa työeläkeyhtiöiden valvontatehtävää. Alalla tuotetaan jo huomattava määrä yleistä tutkimus- ja tilastotietoa sekä eläkeyhtiöiden raportoimaa tietoa.

Emme ole havainneet tarvetta tietojen julkistamisen laajentamiselle nykyisestä. Mikäli tällaisia yksityiskohtaisia tarpeita tulee esille, pitää tarkoin punnita, millä tavoin nämä voidaan toteuttaa vaarantamatta työeläkeyhtiön keskeisiä toimintoja (ml. sijoitustoiminta), henkilötietojen suojaa ja kilpailunäkökohtia.

Vuoti Piia
Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas